

**A helyi identitás és kohézió erősítése Balástya,
Csengele és Pusztaszer településeken**

TOP-5.3.1-16-CS1-2017-00017

**A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK
ÖSSZEFOGLALÁSA**

SZÉCHENYI 2020

**Európai Unió
Európai Szociális
Alap**

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. A projekt céljai, várható eredményei

A helyi identitás és kohézió erősítése Balástya, Csengele és Pusztaszer településeken című projekt átfogó célja, hogy a három településen élő helyi közösségeket fejlessze. A projekt előreláthatólag erősíti a közösségi szerepvállalást, a közösségi térségi és a települési helyi identitást a közösségfejlesztési folyamatok segítségével. A projekt specifikus céljai között szerepel, hogy (1) erősítse a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatát, (2) erősítse a helyi civil társadalmat, mely segít a helyi közösségi konfliktusok megoldásában, az önálló cselekvési képesség fejlesztésében, (3) erősítse a civil és a közösség aktivitását. A projekt továbbá a közösségi kohézió fejlesztését célozza meg, amely hozzájárul a közösségi élet revitalizálásához, a helyi kulturális tőke kiaknázásához, és a közös ismereteken, gyökereken nyugvó kapcsolatokhoz.

A projekt várható eredménye, hogy együttműködő hálózatokat, tudásalapú együttműködések hoznak létre, a helyi kötődés erősödik, s létre jön egy olyan közösség, amely alkalmas arra, hogy részt vegyen a helyi fejlődésben, annak motorjává váljon. A várható eredmények alapja a helyi igényeken alapuló projekterv és a közösségi tervezés által létrejövő közösségi akciók, programok és tevékenységek, melynek eszmeisége a lokalitás értékeinek

beemelése a közösségi életbe, s amelynek központi gondolata a helyi kohézió fokozása. A projekt várható hatása lesz, hogy a helyi közösségek összekapcsoltsága fokozódik, erősödik a társadalmi integráció, csökken az elvándorlási kedv, ellenben növekszik a felelősségtudat, az elkötelezettség a helyi fejlődésért, csökken a terület leszakadási-kockázata, élhető, életminőség tekintetében magasabb színvonalat nyújtó lokalitás jön létre.

2. A közösségi interjúk készítői

A lakosság megszólításának és bevonásának egyik fontos módszere a közösségi interjúk voltak, melyek a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a helyi identitás tartalmára, a közösségi fejlesztési elképzelésekre és a cselekvési kapacitásra hivatottak rákérdezni. Balástya, Csengele és Pusztaszer egy célterületet alkot a projekt során, mindhárom településen a helyi önkormányzatok munkatársai készítették el a közösségi interjúkat. Balástyán Fodor Tamás a projekt közösségfejlesztőjeként, Csengelén Kucsora Boglárka pályázatíróként, Pusztaszeren pedig Kordás Tímea művelődésszervezőként beszélgetett el az interjúalanyokkal. Fontosnak tartottuk, hogy a településeken olyan szakemberek végezzék el a közösségi interjúkat, akiknek sokéves tapasztalat van

a hátuk mögött, jól ismerik a településüket, a helyi közösséget, kitudják választani azokat a helyi lakosokat, akiknek érdemes meghallgatni a véleményét.

3. Az interjúalanyok

A célterületen több mint 7000 fő él az önkormányzatok adatai alapján, melynek több mint felét Balástya lakossága adja. Balástya lakosságának méretbeli fölényéből és a konzorcium vetető szerepéből adódóan a legtöbb közösségi interjút itt készítettük el. A lakosságszámra vetített interjúmennyiségen felül az is fontos szempont volt, hogy a projekt által megvalósítani kívánt programok, közösségi akciók döntő többsége ezen a településen fog megvalósulni. Összesen 44 közösségi interjú készült el a célterületen, ebből 26 Balástyán, 10 Pusztaszeren és 8 Csengelén. A települések különbözőségéből, változatos közösségi életükből adódóan az interjúalanyok korosztálya, a helyi közösségben elfoglalt szerepük igen változatos. Az interjúk készítői szubjektíven választották ki az interjúalanyokat, olyan lakosokkal beszéltek, akiket jól ismernek, adnak a véleményükre. A megkérdezettek változatos mivolta miatt a projekt szempontjából szerte ágazóan, minden korosztályt érintő problémakört, igényt, célt fel tudunk

térképezni, melyek alapján kielégítő cselekvési tervet tudunk megalkotni a második mérföldkőig.

4. A közösségi interjúk elkészítésének módja, körülményei

Az interjúalanyok nagyon készségesek és segítőkészek voltak a beszélgetések során. Sok ötlettel járultak hozzá a beszélgetés sikerességéhez. Az interjúk személyesen készültek el attól függően, hogy az interjúalanyok hogy értek rá a beszélgetésre. Rendezvényen, munkahelyen, közösségi térben (pl. művelődési ház, sportpálya), illetve az otthonukban készültek az interjúk. Igyekeztünk úgy alakítani a körülményeket, időpontokat, hogy nyugodtan tudjunk beszélgetni, amikor nem sűrget az idő és nincsenek zavaró tényezők. Fontosnak éreztük meghallgatni a felmerülő problémákat, igényeket, javaslatokat, mert ezekkel olyan cselekvési tervet tudunk összeállítani, ami előreláthatólag sokak számára kielégítő eredményt fog szülni.

5. Közösségi interjúk tapasztalatai

5.1. Helyzetelemzés az interjúk értelmezéséhez

A célterület három településén jelentősen más jellegű volt az interjúkészítés.

Balástyán széles a palettája a közösségi életnek. A színes rendezvénykínálatból az év minden szakaszába jut egy-egy esemény (külön időseknek, kisgyermekeknek, családoknak stb.). A civil szervezetek közül többen is nagy létszámmal működnek, és részt vesznek a település életében. (aktív tűzoltó- és polgárőr egyesület, nagy taglétszámú sportkör, stb.) Több informális sportközösség is működik (kispályás labdarúgás, tenisz, asztalitenisz, torna, görkorcsolya, stb.) Viszonylag újonnan indult klubok, szakkörök is működnek. (főzőklub, varrószakkör, kézművesség). De van lehetőség nyelvtanulásra, vagy a számítógépes ismeretek elsajátítására is.

Csengelén az elmúlt években egy új lökést kapott a közösségi élet. Rohamosan változó, fejlődő szabadidős lehetőségük van a lakosoknak.

Pusztaszeren viszonylag kevesebb a program, de nagyon lelkesen és jó ötletekkel várják az új feladatokat.

5.2. Az interjúkészítés alapgondolatai

A fenti háttér információk tudatában meg kellett határozni a hatékonyság miatt az alap elvárásokat és gondolatmenetet. A felmérés és a helyzetelemzés után nyilvánvalóvá vált, hogy Balástyán a cél egy elhanyagoltabb, eddig kevésbé lefedett, elért célcsoportot kell meghatározni. Csengelén az új ötleteknek kell teret engedni. Pusztaszeren pedig a régóta tervezett, de eddig még létre nem jött elgondolásokat kell felkarolni.

A balástyai célcsoport meghatározásánál egyértelműnek tűnt, hogy a fiatalokat - akiket egyébként is nehéz megszólítani, a falusi közösségi életbe vonni – kevés közösségi kezdeményezés éri el. Ezeknek a fiataloknak a körébe tartozik a helyi általános iskolából elballagott középiskolásoktól a szakmát tanulókon, az egyetemre, főiskolára járókon keresztül egészen a pályakezdő munkavállalóig minden balástyai lakos. Ezt próbáltuk figyelembe venni az interjú alanyok kiválasztásánál.

Csengelén van egy aktív, cselekvő közeg, akik maguk köré tudják gyűjteni a helyi „tenni akarókat” és nagyon jó ötletekkel, jó gondolatokkal állnak elő.

Pusztaszeren van néhány nagyon jó kezdeményezés, amelyeket a közösség erejével meg is lehet valósítani.

5.3. Az interjúk hangulata

A balástyai megkérdezett fiatalok nem érezték komfortosan magukat az interjúalanyok szerepében. Hiába a kötetlen hangvétel, az előzetes jó kapcsolat az interjú készítővel, annyira idegen volt számukra a kérdés, hogy „Mi a jó?”, „Mi a rossz?”, és főleg, hogy a véleményükre vagyunk kíváncsiak, hogy 4-5 interjú alatt kialakult annak a módszere, hogy hogyan lehet a lehető legrövidebb idő alatt eljutni a kellő közlékenységi és őszinteségi szintre.

Ezek után gyorsan beigazolódni látszott az előzetes helyzetfelmérés jogossága - miszerint eddig kevés közösségi program célozta meg a fiatalokat a településen, - hiszen a beszélgetések során volt olyan téma, amit csaknem minden interjúalany felhozott.

Csengelén a cselekvő mag nagyon közvetlenül, barátságosan és kiváló „interjú alany-hozzáállással” viszonyult az interjú készítőkhöz.

Pusztaszeren - Csengeléhez hasonlóan - pozitívan álltak a véleménynyilvánításhoz.

5.4. Hozzáállás a közösségi elvhez

Balástyán az első közösségi beszélgetés még a közösségi interjúk készítése közben történt. Több fórumon kihirdetve, az interjúk során kiemelve, mégis csak néhányan jöttek el. Az interjúk végén már valamivel többen. Sok jó gondolat született ekkor is, de még is szükség volt egy irányváltásra, így személyes ráhatással a harmadik balástyai beszélgetésre már nagyon sok fiatal sikerült az interjú alanyokból összehívni és rengeteg gondolat került felszínre.

Csengelén a már említett új lökés miatt már nagyon erős volt a közösségformálás.

Pusztaszeren a közös igények azok, amelyek miatt hajlandóak az emberek együttműködve dolgozni egy közös célért.

6. Az interjúalanyok válaszai az interjú fő kérdéseire: Mit jelent számára itt élni? Mi a jó? Mi a rossz? Mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

6.1. Balástya

Balástyán nagyon széles spektrumon mozgott a megkérdezettek véleménye a „Mi a jó?” kérdésnél. Egészen az „itt minden van, itt minden jó”-tól a „Hát végül is ide születtem”-ig hangoztak el válaszok. Volt, aki az infrastruktúrát emelte ki, a szépen rendbetartott környezetet, az utak minőségét, a tiszta parkokat. A kisgyermekes szülők jó helyként jellemezték a települést, hiszen sok lehetőségük van a szabadidő eltöltésére is.

A „Mi a rossz?” kérdésre azt a választ kaptuk főleg, hogy nincs lehetőség a szórakozásra. A megkérdezettek nagy része első helyen, sokszor egyetlenként egy helyiséget, egy vendéglátóipari egységet hiányoltak, ahová „be lehet ülni” (szinte mindenki ugyanazokkal a szavakkal jellemezte) beszélgetni, szórakozni.

A „Mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?” kérdésre úgy válaszoltak, hogy egy közösségi színtér kialakításában a többség, aki hiányolta, részt is venne társadalmi munkában. Felvállalták, hogy vállalkozókat keresnek meg, és segítséget, alapanyagot,

szaktudást kérnek. A saját munkájukkal felújítanának egy épületet, amit aztán üzemeltetnének is.

6. 2. Csengele

Az interjúalanyok válaszait összevetve kijelenthető, hogy az emberek szeretnek Csengelén élni. A település hangulata és családi jellege mindenkit hazavonzott. A megkérdezett fiatalok zöme is visszatért a faluba, miután elvégezték a középiskolát és az egyetemet, itt helyezkedtek el. Az idősebb generáció is szeretettel beszél a településről, csend és nyugalom veszi körül az itt élőket. A település dinamikusan fejlődik, igyekszik minden lehetőséget kihasználni a fejlődésre, amivel a lakosságmegtartó erejét és szolgáltatásainak számát növeli. Nagyon sok program van a településen éves szinten, ami a közösség összetartozását hivatott elősegíteni és összehozza a lakosokat, mégis van még lehetőség, amivel a kulturális igényeket lehetne kielégíteni, a hagyományokat, ismereteket átadni a generációk között. Több kérdezettnél merült fel, hogy önkéntesen tennék szebbé a települést, akár a lakosság, akár a szülői munkaközösség közreműködésével, de közbiztonsággal és egészség megőrzéssel kapcsolatos programokra is igény van.

6.3. Pusztaszer

Pusztaszeren főleg azt emelték ki a válaszadók, hogy a település csendes, nyugodt mivolta miatt szeretnek itt élni. Jónak tartják a közbiztonságot, a közösségi élet hangulatát, a meglévő programokat, és azt, hogy ha gyerekekről van szó, nagy az összetartás.

A legtöbben azt nem szeretik Pusztaszeren, hogy kevés program és rendezvény van a településen, főleg a sportolási lehetőséget, sportprogramokat hiányolják. Voltak, akik a már megszűnt pusztaszeri programokat hoznák vissza (pl. majális, aratóünnep), különösen a régi hagyományőrző rendezvényeket éleszténék fel. Ugyanakkor panaszkodtak a csekély számú munkahelyre, kikapcsolódási lehetőségeire.

Az interjúalanyok szinte kivétel nélkül elmondták, hogy szívesen részt vennének az új pusztaszeri programokon, a legtöbben a szervezésből és a lebonyolításból is kivinnék a részüket.